

SPLOŠNI SPORAZUM O CARINAH IN TRGOVINI 1994

1. Splošni sporazum o carinah in trgovini 1994 (GATT 1994) sestavljajo:
 - (a) določbe v Splošnem sporazumu o carinah in trgovini z dne 30. oktobra 1947, ki je priložen Sklepnemu aktu, sprejetemu ob sklenitvi drugega zasedanja Pripravljalnega odbora Konference Združenih narodov o trgovini in zaposlovanju (brez Protokola o začasni uporabi), ter popravljen, dopolnjen ali spremenjen na podlagi pravnih instrumentov, ki so začeli veljati pred dnevom začetka veljavnosti Sporazuma o WTO;
 - (b) določbe pravnih instrumentov, navedenih spodaj, ki so začeli veljati na podlagi GATT 1947 pred dnevom začetka veljavnosti Sporazuma o WTO:
 - (i) protokoli in potrditve, ki se nanašajo na carinske koncesije;
 - (ii) protokoli o pristopu (brez določb (a) o začasni uporabi in preklicu začasne uporabe ter (b), ki določajo, da se II. del GATT 1947 uporablja začasno v največjem obsegu, ki ni v nasprotju z zakonodajo, ki je veljala na dan Protokola);
 - (iii) odločitve o oprostitvah obveznosti, priznane na podlagi XXV. člena GATT 1947, ki še veljajo na dan začetka veljavnosti Sporazuma o WTO ⁽¹⁾;
 - (iv) druge odločitve POGODBENIC GATT 1947;
 - (c) dogovori, navedeni spodaj:
 - (i) Dogovor o razlagi II. 1. (b) člena Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994;
 - (ii) Dogovor o razlagi XVII. člena Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994;
 - (iii) Dogovor o plačilnobilančnih določbah Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994;
 - (iv) Dogovor o razlagi XXIV. člena Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994;
 - (v) Dogovor o oprostitvah obveznosti na podlagi Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994;
 - (vi) Dogovor o razlagi XXVIII. člena Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994;
 - (d) Marakeški protokol h GATT 1994.
2. Pojasnila
 - (a) Navajanje „pogodbenica“ v določbah GATT 1994 je treba razumeti kot „članica“. Navajanje „manj razvita pogodbenica“ in „razvita pogodbenica“ je treba razumeti kot „država članica v razvoju“ in „razvita država članica“. Navajanje „izvršnega sekretarja“ je treba razumeti kot „generalni direktor WTO“.
 - (b) Navajanje POGODBENIC, ki delujejo skupno, v členih XV: 1, XV:2, XV:8, XXXVIII in opombah k členu XII in XVIII in v določbah o sporazumih o posebni izmenjavi v členih XV:2, XV:3, XV:6, XV:7 in XV:9 GATT 1994 je treba razumeti tako, da se nanašajo na WTO. Druge naloge, ki se v določbah GATT 1994 nanašajo na POGODBENICE, ki delujejo skupno, mora določiti Ministrska konferenca.
 - (e) (i) Besedilo GATT 1994 je verodostojno v angleškem, francoskem in španskem jeziku.
 - (ii) Besedilo GATT 1994 v francoskem jeziku je predmet popravkov izrazov, ki so določeni v Aneksu A k dokumentu MTN.TNC/41.

⁽¹⁾ Oprostitve obveznosti, na katere se nanaša ta določba, so navedene v sedmi opombi na enajsti in dvanajsti strani II. dela dokumenta MTN/FA z dne 15. decembra 1993 in v dokumentu MTN/FA/Corr. 6 z dne 21. marca 1994. Ministrska konferenca na prvem zasedanju sestavi popravljen seznam oprostitev, na katere se nanaša ta določba, ki doda katerekoli oprostitev, priznane na podlagi GATT 1947 po 15. decembru 1993 in pred dnevom začetka veljavnosti Sporazuma o WTO, ter črta vse oprostitev, ki do tedaj potečejo.

(iii) Verodostojno besedilo GATT 1994 v španskem jeziku je besedilo v IV. knjigi serije Temeljnih instrumentov in izbranih dokumentov in je predmet popravkov izrazov, ki so določeni v Prilogi B k dokumentu MTN.TNC/41.

3. (a) Določbe II. dela GATT 1994 se ne uporabljajo za ukrepe, ki jih članica sprejme na podlagi posebne obvezne zakonodaje, ki jo je ta članica sprejela, preden je postala pogodbenica GATT 1947 in prepovedujejo uporabo, prodajo ali zakup v tujini zgrajenih ali v tujini obnovljenih ladij v komercialni uporabi med kraji v državnih vodah ali vodah izključne ekonomske cone: Ta izjema se nanaša na: (a) nadaljnjo uporabo ali takojšnjo obnovo neskladne določbe take zakonodaje; in (b) na amandma k neskladni določbi take zakonodaje v mejah, v katerih amandma ne zmanjšuje skladnosti določbe z II. delom GATT 1947. Ta izjema je omejena na ukrepe, sprejete na podlagi zgoraj opisane zakonodaje, ki je bila notificirana in določena pred dnem začetka veljavnosti Sporazuma o WTO. Če se taka zakonodaja kasneje spremeni in se zmanjša skladnost z II. delom GATT 1994, ni več ustrezna vsebini tega odstavka.
- (b) Ministrska konferenca prouči to izjemo najpozneje v petih letih po dnevu začetka veljavnosti Sporazuma o WTO ter nato vsaki dve leti toliko časa, dokler izjema velja, zato da bi ugotovila, ali pogoji, ki so narekovali potrebo po izjemi, še vedno obstajajo.
- (c) Članica, na katere ukrepe se ta izjema nanaša, vsako leto predloži podrobno statistično obvestilo, katere vsebina je povprečje zadnjih petih let dejanskih in pričakovanih dobav ustreznih ladij, kakor tudi dodatne informacije o uporabi, prodaji, zakupu ali popravilu ustreznih ladij, na katere se ta izjema nanaša.
- (d) Članica, ki meni, da ta izjema deluje na ta način, da opravičuje vzajemno in sorazmerno omejitev uporabe, prodaje, zakupa ali popravila ladij, zgrajenih na ozemlju članice, ki izjemo uveljavlja, lahko tako omejitev uvede ob predhodni notifikaciji Ministrski konferenci.
- (e) Ta izjema ne posega v rešitve v zvezi s posebnimi vidiki zakonodaje, na katere se ta izjema, ki je predmet pogajanj v okviru sektorskih sporazumov ali druge, nanaša.
-

DOGOVOR O RAZLAGI II.: 1. (B) ČLENA SPLOŠNEGA SPORAZUMA O CARINAH IN TRGOVINI 1994

Članice se sporazumejo, kot sledi:

1. Da bi zagotovile preglednost zakonitih pravic in obveznosti, ki izhajajo iz prvega (b) odstavka II. člena, je treba naravo in raven katerihkoli „drugih dajatev ali taks“, odmerjenih na podlagi vezanih tarifnih postavk, na katere se nanaša ta določba, zapisati v listah koncesij, priloženih h GATT 1994 ob tarifni postavki, na katero se nanašajo. Razume se, da tak zapis ne spreminja pravne narave „drugih dajatev ali taks“.
2. Datum, s katerim so „druge dajatve ali takse“ vezane za namen II. člena, je 15. april 1994. „Druge dajatve ali takse“ je treba zato zapisati v liste na ravneh, ki so bile v uporabi na ta dan. Ob vsakem naslednjem ponovnem pogajanju o koncesiji ali pogajanju o novi koncesiji velja kot dan uporabe za določeno tarifno postavko datum vpisa nove koncesije v listo. Toda datum instrumenta, na podlagi katerega je bila koncesija v zvezi s katerokoli posebno tarifno postavko najprej vpisana v GATT 1947 ali GATT 1994, se še naprej vodi v stolpcu 6 list s prostimi vložki.
3. „Druge dajatve ali takse“ se zapišejo v povezavi z vsemi vezanimi carinskimi stopnjami.
4. Če je bila tarifna postavka že prej predmet koncesije, ne more biti raven „drugih dajatev ali taks“, zapisana v listi, višja kakor raven, ki je dosežena ob prvem vpisu koncesije v to listo. Vsaka članica lahko izpodbija veljavnost „drugih dajatev ali taks“ in to utemeljuje s tem, da ob prvotni vezavi določene postavke taka „druga dajatev ali taksa“ ni obstajala, kakor tudi skladnost zabeležene ravni katerekoli „druge dajatve ali takse“ s prejšnjo ravni v obdobju treh let po datumu začetka veljavnosti Sporazuma o WTO ali tri leta po datumu deponiranja instrumenta, ki določeno listo vključuje v GATT 1994, pri generalnem direktorju WTO, če je ta datum poznejši.
5. Zapis „drugih dajatev ali taks“ v listah ne posega v njihovo skladnost s pravicami in obveznostmi na podlagi GATT 1994, razen tistih, na katere učinkuje četrti odstavek. Vse članice ohranijo pravico, da kadarkoli izpodbijajo skladnost katerekoli „druge dajatve ali takse“ s takimi obveznostmi.
6. Za namen tega dogovora se uporabljajo določbe XXII. in XXIII. člena GATT 1994, kot so razčlenjene in uporabljene v Dogovoru o reševanju sporov.
7. „Druge dajatve ali takse“, ki so bile izpuščene iz liste ob deponiranju instrumenta, ki določeno listo vključuje v GATT 1994, pri generalnem direktorju POGODBENIC GATT 1947 do dneva začetka veljavnosti Sporazuma o WTO ali po tem datumu pri generalnem direktorju WTO, ne smejo biti naknadno dodane in katerakoli „druga dajatev ali taksa“, ki je zapisana na ravni, ki je nižja od tiste, ki velja na dan uporabe, ne sme biti ponovno dvignjena na to raven, razen če se taki dodatki ali spremembe opravijo v šestih mesecih od dneva deponiranja instrumenta.
8. Odločitev v drugem odstavku o datumu, ki se uporablja za vsako koncesijo za namen prvega (b) odstavka II. člena GATT 1994, nadomešča odločitev o datumu uporabe, sprejeto 26. marca 1980 (BISD 27S/24).

DOGOVOR O RAZLAGI XVII. ČLENA SPLOŠNEGA SPORAZUMA O CARINAH IN TRGOVINI 1994

Članice se

ob upoštevanju, da XVII. člen predpisuje obveznosti članic v zvezi z dejavnostjo državnih trgovinskih podjetij, omenjenih v prvem odstavku XVII. člena, ki mora biti v skladu s splošnimi načeli nediskriminacijskega obravnavanja, predpisanega v GATT 1994 za vladne ukrepe, ki zadevajo uvoz ali izvoz zasebnih trgovcev,

ob upoštevanju, da morajo članice izpolnjevati svoje obveznosti na podlagi GATT 1994 v zvezi s tistimi vladnimi ukrepi, ki zadevajo državna trgovinska podjetja,

ob spoznanju, da ta dogovor ne posega v temeljne discipline, ki jih predpisuje XVII. člen,

sporazumejo, kot sledi:

1. Da bi zagotovile preglednost dejavnosti državnih trgovinskih podjetij, članice Svetu za trgovino z blagom notificirajo ta podjetja z namenom, da jih prouči delovna skupina, ki se ustanovi na podlagi petega odstavka v skladu z naslednjo delovno definicijo:

„Vladna ali nevladna podjetja, vključno s tržnimi odbori, ki so jim bile priznane ekskluzivne ali posebne pravice ali privilegiji, vključno z zakonskimi ali ustavnimi pooblastili, z izvajanjem katerih pri nabavah in prodajah vplivajo na raven ali smer uvoza ali izvoza.“

Ta zahteva po notifikaciji ne velja za uvoz ali izvoz proizvodov za takojšnjo ali končno porabo vlade ali podjetja, kot je opisano zgoraj, in ne drugače za preprodajo ali uporabo v proizvodnji blaga za prodajo.

2. Vsaka članica ob upoštevanju določb tega dogovora proučuje svojo politiko v zvezi z notifikacijo državnih trgovinskih podjetij Svetu za trgovino z blagom. Pri takem proučevanju mora vsaka članica upoštevati potrebo po zagotovitvi največje možne preglednosti v svojih notifikacijah, tako da omogočajo jasno presojo načina delovanja notificiranih podjetij in učinkov njihove dejavnosti na mednarodno trgovino.
3. Notifikacije morajo biti v skladu z vprašalnikom o državni trgovini, sprejetim 24. maja 1960 (BISD 9S/184-185), pri čemer se razume, da članice notificirajo podjetja, omenjena v prvem odstavku, ne glede na to ali je bil uvoz ali izvoz dejansko opravljen.
4. Vsaka članica, ki z razlogom meni, da druga članica ni v ustreznem obsegu izpolnila svoje obveznosti notifikacije, lahko sproži zadevo pri tej članici. Če zadeva ni zadovoljivo rešena, lahko predloži nasprotno notifikacijo Svetu za trgovino z blagom, da jo prouči delovna skupina, ustanovljena na podlagi petega odstavka, ob sočasnem obvestilu te članice.
5. Ustanovi se delovna skupina, ki v imenu Sveta za trgovino z blagom prouči notifikacije in nasprotne notifikacije. V luči te proučitve in brez poseganja v četrti (c) odstavek XVII. člena lahko Svet za trgovino z blagom sprejme priporočila v zvezi z ustreznostjo notifikacij in potrebo po nadaljnjih informacijah. Delovna skupina v zvezi s prejetimi notifikacijami prouči tudi ustreznost zgoraj omenjenega vprašalnika o državni trgovini in vključenost državnih trgovinskih podjetij, notificiranih po prvem odstavku. Sestavi tudi ponazoritveni seznam, ki prikaže vrste povezav med vladami in podjetji ter vrste dejavnosti, ki jih ta podjetja opravljajo, ki so lahko relevantne za namen XVII. člena. Razume se, da Sekretariat delovni skupini zagotovi splošni dopolnilni dokument o delovanju državnih trgovinskih podjetij z vidika vpliva tega delovanja na mednarodno trgovino. Članstvo delovne skupine je odprto za vse članice, ki izrazijo željo, da v njej sodelujejo. Sestane se v enem letu od dneva začetka veljavnosti Sporazuma o WTO in potem vsaj enkrat letno. Letno poroča Svetu za trgovino z blagom. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Dejavnosti te delovne skupine je treba uskladiti z dejavnostmi delovne skupine, predvidene v III. poglavju Ministrske odločitve o postopkih notifikacije, sprejete 15. aprila 1994.

DOGOVOR O PLAČILNOBILANČNIH DOLOČBAH SPLOŠNEGA SPORAZUMA O CARINAH IN TRGOVINI 1994

Članice se

ob upoštevanju določb XII. in XVIII: B člena GATT 1994 ter Deklaracije o trgovinskih ukrepih, ki se uporabljajo iz plačilnobilančnih razlogov, sprejete 28. novembra 1979 (BISD 26S/205-209, v nadaljnjem besedilu Deklaracija 1979), z namenom večje jasnosti teh določb ⁽¹⁾ sporazumejo, kot sledi:

Uporaba ukrepov

1. Članice potrjujejo svojo obvezo, kakor hitro je mogoče, javno objaviti časovne razporede za odpravo omejitvenih uvoznih ukrepov, sprejetih iz plačilnobilančnih razlogov. Razume se, da se taki časovni razporedi lahko ustrezno spreminjajo, tako da upoštevajo spremembe v stanju plačilne bilance. Kadarkoli članica časovnih razporedov javno ne objavi, mora utemeljiti razloge za to.
2. Članice potrjujejo svojo obvezo dajati prednost tistim ukrepom, ki najmanj motijo trgovino. Velja, da taki ukrepi (v tem dogovoru imenovani „cenovno zasnovani ukrepi“) vključujejo dodatne uvozne dajatve, zahteve po uvoznih depozitih ali druge enakovredne trgovinske ukrepe, ki vplivajo na ceno uvoženega blaga. Ne glede na določbe II. člena se razume, da članica lahko iz plačilnobilančnih razlogov uporabi cenovno zasnovane ukrepe, ki presegajo carinske stopnje, v listi te članice. Dalje, ta članica jasno in ločeno v skladu s postopkom notifikacije navede znesek, ki ustreza presežku cenovno zasnovanega ukrepa nad vezano carinsko stopnjo.
3. Članice si prizadevajo izogibati uvajanju novih količinskih omejitev iz plačilnobilančnih razlogov, razen če v kritičnem plačilnobilančnem položaju cenovno zasnovani ukrepi ne morejo ustaviti hitrega poslabšanja pozicije eksternih plačil. V tistih primerih, v katerih članica uporablja količinske omejitve, utemelji razloge, zakaj cenovno zasnovani ukrepi niso ustrezno sredstvo za reševanje plačilnobilančnega položaja. Članica, ki ohranja količinske omejitve, mora pri naslednjih posvetovanjih prikazati napredek pri znatnem zmanjšanju pogostosti in pri omejevalnem učinku takih ukrepov. Razume se, da za isti proizvod ni mogoče uporabiti več kot ene vrste omejitvenih uvoznih ukrepov, sprejetih iz plačilnobilančnih razlogov.
4. Članice potrjujejo, da se omejitveni ukrepi, ki so sprejeti iz plačilnobilančnih razlogov, lahko uporabijo le za uravnavanje splošne ravni uvoza in ne smejo preseči tega, kar je potrebno, da se rešuje plačilnobilančni položaj. Zato da bi katerekoli stranske posledice take zaščite spravili na najmanjšo možno raven, članica uporablja omejitve na pregleden način. Oblasti članice uvoznice zagotavljajo primerno utemeljitev za merila, uporabljena pri določanju, kateri proizvodi so predmet omejitev. V skladu s tretjim odstavkom . XII. člena in desetim odstavkom XVIII. člena lahko članice v primeru določenih osnovnih proizvodov izključijo ali omejijo uporabo dajatev, uporabljenih na splošno, ali drugih ukrepov, ki se uporabljajo iz plačilnobilančnih razlogov. Izraz „osnovni proizvodi“ je treba razumeti kot proizvode, ki zadovoljujejo osnovne potrebe porabe ali prispevajo k prizadevanjem članice, da izboljša svoj plačilnobilančni položaj, kot so kapitalne dobrine ali inputi, potrebni za proizvodnjo. Pri uporabi količinskih omejitev članica uporabi neavtomatično izdajanje dovoljenj samo takrat, ko se temu ne more izogniti in ga progresivno postopoma odpravi. Treba je zagotoviti ustrezno utemeljitev meril, uporabljenih za določitev dovoljenih uvoznih količin ali vrednosti.

⁽¹⁾ V tem dogovoru nobena določba nima namena spremeniti pravic in obveznosti članic na podlagi XII. ali XVIII.:B člena GATT 1994. V zvezi s katerimikoli zadevami, ki izhajajo iz uporabe omejitvenih uvoznih ukrepov, sprejetih iz plačilnobilančnih razlogov, lahko uveljavlja določbe XXII. in XXIII. člena GATT 1994, kot so razčlenjene in uporabljene v Dogovoru o reševanju sporov.

Postopki plačilnobilančnih posvetovanj

5. Odbor za plačilnobilančne omejitve (v besedilu tega dogovora Odbor) organizira posvetovanja z namenom, da prouči vse omejitvene uvozne ukrepe, ki so sprejeti iz plačilnobilančnih razlogov. Članstvo v Odboru je odprto za vse Članice, ki izrazijo željo za sodelovanje v njem. Odbor sledi postopkom za posvetovanja o plačilnobilančnih omejitvah, odobrenih 28. aprila 1970 (BISD 18 S/48-53, v besedilu tega dogovora „postopki polnega posvetovanja“), ki so predmet spodaj določenih določb.
6. Članica, ki uporablja nove omejitve ali dviguje splošno raven obstoječih omejitev z bistveno poostritvijo ukrepov, se mora v štirih mesecih po sprejetju takih ukrepov posvetovati z Odborom. Članica, ki sprejme take ukrepe, lahko zahteva, da se posvetovanje izvede po četrtem (a) odstavku XII. člena ali dvanajstem (a) odstavku XVIII. člena, kar ustreza. Če take zahteve ni, predsednik Odbora povabi članico, da opravi tako posvetovanje. Dejavniki, ki so lahko predmet proučitve med posvetovanjem, so med drugimi uvajanje novih vrst omejitvenih ukrepov iz plačilnobilančnih razlogov ali povišanje ravni omejitev ali širjenje kroga proizvodov, ki so predmet omejitev.
7. Vse omejitve, ki se uporabljajo iz plačilnobilančnih razlogov, so predmet občasne proučitve Odbora na podlagi četrtega (b) odstavka XII. člena ali na podlagi dvanajstega (b) odstavka XVIII. člena ob možnosti, da se občasnost posvetovanj spremeni v sporazumu s članico ali na podlagi določenega posebnega postopka proučitve, ki ga lahko priporoči Generalni svet.
8. V primeru najmanj razvitih držav članic ali v primeru članic držav v razvoju, ki si prizadevajo za liberalizacijo v skladu z načrtom, ki so ga predstavile Odboru na prejšnjih posvetovanjih, se lahko posvetovanja izvedejo po poenostavljenih postopkih, odobrenih 19. decembra 1972 (BISD 20S/ 47-49, v besedilu tega dogovora „poenostavljeni postopki posvetovanj“). Poenostavljeni postopki posvetovanj se lahko uporabijo tudi, kadar se v istem koledarskem letu, v katerem je določen datum posvetovanja, predvideva proučitev trgovinske politike države članice v razvoju. V takih primerih se odločitev, ali naj se uporabijo polni postopki posvetovanj, sprejme na podlagi dejavnikov, ki so naštetih v osmem odstavku Deklaracije 1979. Po poenostavljenih postopkih posvetovanj se ne moreta izvesti več kot dve zaporedni posvetovanji, razen v primeru najmanj razvitih držav članic.

Notifikacija in dokumentacija

9. Članica Generalnemu svetu notificira uvedbo ali spremembo omejitvenih uvoznih ukrepov, sprejetih iz plačilnobilančnih razlogov, kakor tudi kakršnokoli spremembo v časovnem razporedu za odpravo teh ukrepov, ki so napovedani na podlagi prvega odstavka. Bistvene spremembe morajo biti notificirane Generalnemu svetu prej ali najpozneje v 30 dneh po njihovi napovedi. Vsaka članica enkrat letno Sekretariatu zagotovi konsolidirano notifikacijo, ki vsebuje vse spremembe v zakonih, predpisih, izjavah v zvezi z določeno politiko ali javnih objavah, z namenom, da jih članice proučijo. Notifikacije, kolikor je mogoče, vsebujejo popolne informacije na ravni tarifne postavke, o vrsti uporabljenih ukrepov, merilih, ki jih uporabljajo pri njihovi uporabi, katere proizvode zajemajo in kateri trgovinski tokovi so z njimi prizadeti.
10. Na zahtevo katerekoli članice Odbor lahko prouči notifikacije. Take proučitve je treba omejiti na pojasnila posebnih vprašanj, ki jih vsebuje notifikacija, ali na proučitev potrebe posvetovanja na podlagi četrtega (a) odstavka XII. člena ali dvanajstega (a) odstavka XVIII. člena. Članice, ki utemeljeno domnevajo, da je bil omejitveni uvozni ukrep, ki ga uporablja druga članica, sprejet iz plačilnobilančnih razlogov, lahko na zadevo opozorijo Odbor. Predsednik Odbora zahteva informacije o sprejetem ukrepu in jih da na razpolago vsem članicam. Članica, ki se posvetuje, lahko vnaprej dobi vprašanja v proučitev, kar ne posega v pravico katerekoli članice Odbora, da zahteva ustrezna pojasnila med posvetovanji.
11. Članica, ki se posvetuje, pripravi temeljni dokument za posvetovanje, ki poleg drugih ustreznih informacij vključuje: (a) pregled plačilnobilančnega položaja in izgledov, vključno z oceno notranjih in zunanjih dejavnikov, ki vplivajo na plačilnobilančni položaj, domače ukrepe, sprejete za ponovno vzpostavitev ravnovesja na zdravi in trajni podlagi; (b) popoln opis omejitev, ki se uporabljajo iz plačilnobilančnih razlogov, njihove pravne podlage ter ukrepov, ki se izvajajo za zmanjšanje stranskih učinkov zaščite; (c) ukrepe, ki so sprejeti med zadnjim posvetovanjem za liberalizacijo uvoznih omejitev v luči sklepov Odbora; (d) načrt za odpravo in progresivno sprostitev preostalih omejitev. Če je relevantno, se lahko sklicuje na informacije, ki so dane v drugih notifikacijah ali poročilih, danih WTO. Na podlagi poenostavljenih postopkov posvetovanj članica, ki se posvetuje, da pisno izjavo, ki vsebuje bistvene informacije o elementih, ki jih vsebuje temeljni dokument.

12. Sekretariat z namenom, da Odboru omogoči posvetovanja, pripravi dokument, ki vsebuje dejstva in potrebne informacije in obravnava različne vidike načrta posvetovanj. V primeru članic držav v razvoju dokument Sekretariata vsebuje ustrezno dopolnilno in analitično gradivo o vplivu zunanje trgovinskega okolja na plačilnobilančni položaj in perspektive članice, ki se posvetuje. Služba tehnične pomoči Sekretarita na zahtevo članice države v razvoju pomaga pri pripravi dokumentacije za posvetovanja.

Sklepi posvetovanj o plačilni bilanci

13. Odbor o svojih posvetovanjih poroča Generalnemu svetu. Kadar so uporabljeni polni postopki posvetovanj, poročilo navaja sklepe Odbora o različnih elementih načrta za posvetovanja kakor tudi dejstva in razloge, na katerih temeljijo. Odbor si prizadeva v svoja posvetovanja vključiti predloge priporočil, ki so namenjena pospeševanju izvajanja XII. in XVIII.:B člena, Deklaracije 1979 in tega dogovora. Kadar je predložen časovni raspored odprave omejitvenih ukrepov, sprejetih iz plačilnobilančnih razlogov, Generalni svet lahko priporoči, da mora članica ob spoštovanju takega časovnega razporeda izpolnjevati svoje obveznosti v skladu z GATT 1994. Kadarkoli Generalni svet izdela posebna priporočila, se pravice in obveznosti članic ocenjujejo glede na ta priporočila. Kadar ni posebnih predlogov za priporočila Generalnega sveta, morajo sklepi Odbora vsebovati različne poglede, izražene v Odboru. Kadar se uporabljajo poenostavljeni postopki posvetovanj, poročilo vsebuje povzetek glavnih elementov, ki so obravnavana v Odboru, in odločitev o tem, ali so potrebni polni postopki posvetovanja.

[Dogovorjene liste udeleženk se priložijo Marakeškemu protokolu v pogodbenem izvodu Sporazuma o WTO.]

DOGOVOR O RAZLAGI XXIV. ČLENA SPLOŠNEGA SPORAZUMA O CARINAH IN TRGOVINI IZ LETA 1994

Članice se

glede na določbe XXIV. člena GATT 1994,

ob spoznanju, da sta se znatno povečala število in pomen carinskih unij in prostih trgovinskih območij od vzpostavitve GATT 1947 dalje in danes zajemajo pomemben delež svetovne trgovine,

ob spoznanju prispevka k širitvi svetovne trgovine, ki je dosegljiv z boljšim povezovanjem gospodarstev pogodbenic takih sporazumov,

ob spoznanju, da se tak prispevek poveča, če se odprava carin in drugih omejitvenih predpisov med udeleženi območji razširi na vso trgovino in zmanjša, če je katerikoli pomembnejših sektorjev trgovine izključen,

ob ponovni potrditvi, da mora biti namen takih sporazumov olajšati trgovino med udeleženi območji in ne postavljati ovir v trgovini drugih članic s temi območji in da bi se morale pogodbenice pri nastajanju ali razširjanju v najširšem možnem obsegu izogibati škodljivim posledicam v trgovini z drugimi članicami,

prepričane o potrebi po okrepitvi učinkovitosti vloge Sveta za trgovino z blagom pri proučevanju sporazumov, notificiranih po XXIV. členu, z razjasnitvijo meril in postopkov za presojo novih ali razširjenih sporazumov in izboljša-njem preglednosti vseh sporazumov po XXIV. členu,

ob spoznanju potrebe po skupnem razumevanju obveznosti članic po dvanajstem odstavku XXIV. člena

sporazumejo, kot sledi:

1. Carinske unije, območja proste trgovine ter začasni sporazumi, ki vodijo k nastajanju carinskih unij ali območij proste trgovine, morajo, da bi bili v skladu z XXIV. členom, med drugim zadostiti določbam petega, šestega, sedmega in osmega odstavka tega člena.

XXIV: 5.člen

2. Na podlagi petega (a) odstavka XXIV. člena ocena splošnih učinkov carin in drugih predpisov v trgovini, ki se uporabljajo pred in po nastanku carinske unije, glede carin in dajatev temelji na celoviti oceni ponderiranih povprečnih carinskih stopenj in zbranih carinskih dajatev. Ta ocena temelji na uvoznih statističnih podatkih za prejšnje reprezentativno obdobje, ki jih carinska unija priskrbi po vrednosti in količini na podlagi tarifne postavke, ter jih razčleni po WTO državi porekla. Sekretariat v skladu z metodologijo, uporabljeno pri oceni carinskih ponudb v okviru mnogostranskih pogajanj v Urugvajskem krogu, izračuna ponderirano povprečje carinskih stopenj in zbranih carinskih dajatev. Za ta namen so carine in dajatve, ki se upoštevajo, dejansko uporabljene carinske stopnje. Priznava se, da je lahko za celovito ovrednotenje vplivov drugih trgovinskih predpisov, katerih količinsko ovrednotenje je težavno, lahko potrebna proučitev posameznih ukrepov, predpisov, določenih obravnavanih proizvodov, in trgovinskih tokov, ki so pod takimi vplivi.
3. „Razumno obdobje“, omenjeno v petem (c) odstavku XXIV. člena, sme preseči 10 let le v izjemnih primerih. Kadar članice pogodbenice začasni sporazumov menijo, da bi bilo 10 let premalo, zagotovijo Svetu za trgovino z blagom popolno pojasnilo potrebe po daljšem obdobju.

XXIV: 6. člen

4. Šesti odstavek XXIV. člena določa postopek, po katerem se je treba ravnati, ko država, ki sestavlja carinsko unijo, predlaga povišanje vezane carinske stopnje. Glede tega članice ponovno potrjujejo, da je treba postopek, določen v XXVIII. členu, ki je razčlenjen v navodilih, sprejetih 10. novembra 1980 (BISD 27S/26- 28), ter v Dogovoru o razlagi XXVIII. člena GATT 1994, začeti, preden se carinske koncesije ob nastajanju carinske unije ali začasnega sporazuma, ki vodi k nastajanju carinske unije, spremenijo ali umaknejo.
5. Ta pogajanja se začnejo v dobri veri z namenom, da bi dosegli medsebojno zadovoljivo kompenzacijo. Pri takih pogajanjih je treba, kot zahteva šesti odstavek XXIV. člena, upoštevati ustrezno znižanje dajatev pri isti tarifni postavki, ki jih sprejmejo druge udeleženske carinske unije ob njenem nastajanju. Če ta znižanja ne bi bila zadostna za kompenzacijo, carinska unija ponudi kompenzacijo, ki je lahko v obliki znižanja dajatev pri drugih tarifnih postavkah. Članice, ki imajo pravico do pogajanj o obveznostih, ki se spreminjajo ali ukinjajo, proučijo tako ponudbo. Če bi kompenzacija ostala nesprejemljiva, je treba s pogajanjem nadaljevati. Če kljub takim prizadevanjem ni mogoče doseči sporazuma v pogajanjih o kompenzaciji po XXVIII členu, kot je razčlenjen z Dogovorom o razlagi XXVIII. člena GATT 1994, v razumnem obdobju od začetka pogajanj, carinska unija kljub temu lahko spremeni ali umakne koncesije; prizadete članice pa imajo pravico umakniti v bistvu enakovredne koncesije v skladu z XXVIII. členom.
6. GATT 1994 ne nalaga obveznosti članicam, ki imajo koristi od znižanja dajatev, ki je posledica nastajanja carinske unije ali začasnega sporazuma, ki vodi k nastajanju carinske unije, da njenim udeleženkam omogoči kompenzacijo,

Proučevanje carinskih unij in območij proste trgovine

7. Vse notifikacije na podlagi sedmega (a) odstavka XXIV. člena prouči delovna skupina ob upoštevanju ustreznih določb GATT 1994 in prvega odstavka tega dogovora. Delovna skupina predloži Svetu za trgovino z blagom poročilo o svojih ugotovitvah. Svet za trgovino z blagom lahko članicam daje taka priporočila, za katera meni, da so ustrezna.
8. Delovna skupina lahko v svojem poročilu glede začasnih sporazumov oblikuje ustrezna priporočila v zvezi s predlogi o časovnih okvirih in potrebnih ukrepih za to, da se dokonča nastajanje carinske unije ali območja proste trgovine. Če je potrebno, lahko poskrbi za nadaljnje proučevanje sporazuma.
9. Članice pogodbenice začasnega sporazuma Svetu za trgovino z blagom notificirajo bistvene spremembe v načrtu in razporedu, ki sta vključena v tem sporazumu, in Svet na zahtevo prouči spremembe.
10. Če začasni sporazum, notificiran po sedmem (a) odstavku XXIV, člena, ne bi vseboval načrta in razporeda, kar je v nasprotju s petim (c) odstavkom XXIV. člena, delovna skupina v svojem poročilu priporoči tak načrt in razpored. Članice ne ohranijo ali uveljavijo takega sporazuma, odvisno od primera, če ga niso pripravljene spremeniti v skladu s temi priporočili. Treba je poskrbeti za naknadno proučitev uresničevanja priporočil.
11. Carinske unije in članice območij proste trgovine morajo v določenih časovnih presledkih poročati Svetu za trgovino z blagom o delovanju ustreznega sporazuma, kot so predvidele POGODBENICE GATT 1947 v svojem navodilu Svetu GATT 1947 v zvezi s poročili o regionalnih sporazumih (BISD 18S/38). O vseh pomembnih spremembah in/ali novostih v zvezi s sporazumi je treba poročati takoj, ko nastanejo.

Reševanje sporov

12. V zvezi z zadevami, ki izhajajo iz uporabe tistih določil XXIV. člena, ki se nanašajo na carinske unije, območja proste trgovine aličasne sporazume, ki vodijo k nastajanju carinske unije ali območja proste trgovine, se lahko uveljavljajo določbe XXII. in XXIII. člena GATT 1994, kot so razčlenjene in uporabljene v Dogovoru o reševanju sporov.

XXIV: 12. člen

13. Vsaka članica je na podlagi GATT 1994 v polni meri odgovorna za spoštovanje vseh določb GATT 1994 ter mora sprejeti take razumne ukrepe, ki so ji na voljo, da zagotovi, da jih spoštujejo regionalne in lokalne vlade in oblasti znotraj njenega ozemlja.

14. Določbe XXII. in XXIII. člena GATT 1994, kot so razčlenjene in uporabljene v Dogovoru o reševanju sporov, se lahko uveljavijo v zvezi z ukrepi za zagotavljanje spoštovanja teh določb na ravni regionalnih in lokalnih vlad ali oblasti znotraj ozemlja članice. Ko Organ za reševanje sporov ugotovi, da se določba GATT 1994 ne spoštuje, mora odgovorna članica sprejeti take razumne ukrepe, kot so ji na voljo, za zagotovitev njenega spoštovanja. Določbe, ki se nanašajo na kompenzacijo in ukinitvev koncesij ali drugih obveznosti, se uporabljajo, kadar takega spoštovanja ni bilo možno doseči.

 15. Vsaka članica si bo prizadevala, da bo z naklonjenostjo proučila ter zagotovila ustrezne možnosti za posvetovanje za vsako predstavitev, ki jo pripravi neka druga članica v zvezi z ukrepi, sprejetimi na njenem ozemlju, ki vplivajo na delovanje GATT 1994.
-

**DOGOVOR O OPROSTITVAH OBVEZNOSTI NA PODLAGI SPLOŠNEGA SPORAZUMA O
CARINAH IN TRGOVINI 1994**

Članice se sporazumejo, kot sledi:

1. Zahteva po oprostitvi obveznosti ali podaljšanju obstoječe oprostitve obveznosti vsebuje ukrepe, ki jih članica namerava sprejeti, cilje posebne politike, ki jih članica želi doseči, ter razloge, ki preprečujejo, da članica doseže cilje svoje politike z ukrepi, ki so v skladu z njenimi obveznostmi na podlagi GATT 1994.
2. Vsaka oprostitvev obveznosti, ki velja na dan začetka veljavnosti Sporazuma o WTO, poteče, razen če je podaljšana v skladu s postopki, opisanimi zgoraj, in postopki IX. člena Sporazuma o WTO na dan poteka njene veljavnosti ali dve leti od dneva začetka veljavnosti Sporazuma o WTO, odvisno od tega, kateri datum je zgodnejši.
3. Vsaka članica, ki meni, da se koristi, ki ji pripadajo po GATT 1994, izničujejo ali okrnejo kot posledica
 - (a) tega, da članica, ki ji je bila oprostitvev priznana, ne spoštuje pogojev oprostitve obveznosti, ali
 - (b) uporabe ukrepa, ki je v skladu s pogoji oprostitve obveznosti;

lahko uveljavlja določbe XXIII. člena GATT 1994, kot so razčlenjene in uporabljene v Dogovoru o reševanju sporov.

DOGOVOR O RAZLAGI XXVIII. ČLENA SPLOŠNEGA SPORAZUMA O CARINAH IN TRGOVINI 1994

Članice se sporazumejo, kot sledi:

1. Za namen spremembe ali umika koncesije se šteje, da ima članica z najvišjim razmerjem izvoza, na katerega vpliva koncesija (t.j. izvoza proizvoda na trg članice, ki spreminja ali umika koncesijo), glede na svoj celotni izvoz glavni dobaviteljski interes, če nima že prednostne pogajalske pravice ali glavnega dobaviteljskega interesa, kot je določen s prvim odstavkom XXVIII. člena. Vendar je dogovorjeno, da Svet za trgovino z blagom ta odstavek prouči v petih letih od dneva začetka veljavnosti Sporazuma o WTO, da odloči, ali to merilo zadovoljivo deluje pri zagotavljanju prerazporeditve pogajalskih pravic v korist majhnih in srednje velikih članic izvoznic. Če to ni tako, je treba ob ustreznih podatkih, ki so na razpolago, proučiti možne izboljšave, vključno s sprejemom merila, ki temelji na razmerju izvoza, na katerega vpliva koncesija, do izvoza tega proizvoda na vse trge.
2. Če članica meni, da ima glavni dobaviteljski interes pod pogoji prvega odstavka, mora svoj zahtevek z dokazili pisno sporočiti članici, ki predlaga spremembo ali umik koncesije, ter hkrati obvestiti Sekretariat. V teh primerih se uporablja četrti odstavek Postopkov za pogajanja na podlagi XXVIII. člena, sprejetih 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28).
3. Pri določanju, katere članice imajo glavni dobaviteljski interes (bodisi kakor je predpisano v prvem odstavku zgoraj ali v prvem odstavku XXVIII. člena) ali bistveni interes, se upošteva le trgovina z določenim proizvodom, ki je potekala na osnovi največjih ugodnosti. Vendar se upošteva tudi trgovina z določenim proizvodom, ki se je odvijala na podlagi nepogodbenih preferencialov, če trgovina ni več imela koristi od takega preferencialnega obravnavanja ter je tako postala trgovina na osnovi največjih ugodnosti med pogajanjem za spremembo ali umik koncesije, ali pa se to zgodi do konca tega pogajanja.
4. Če se carinska koncesija za nov proizvod spremeni ali umakne (npr. proizvod, za katerega triletni trgovinski statistični podatki niso na voljo), se šteje, da ima članica, ki ima prednostne pogajalske pravice v zvezi z določeno tarifno postavko, v katero je proizvod uvrščen ali je bil prej uvrščen, prednostno pogajalsko pravico pri določeni koncesiji. Določitev glavnih dobaviteljskih in bistvenih interesov ter izračun kompenzacije mora med drugim upoštevati proizvodne zmogljivosti ter vlaganje v določen proizvod v članici, ki izvažata, ter izračune izvozne rasti kakor tudi napovedi povpraševanja po proizvodu v članici, ki uvažata. Za namen tega odstavka velja, da „novi proizvod“ vključuje tarifno postavko, ki nastane z razčlenitvijo obstoječe tarifne postavke.
5. Če članica meni, da ima glavni dobaviteljski ali bistveni interes na podlagi pogojev četrtega odstavka, mora svoj zahtevek z dokazili pisno sporočiti članici, ki predlaga spremembo ali umik koncesije, ter hkrati obvestiti Sekretariat. V teh primerih se uporablja četrti odstavek zgoraj omenjenih Postopkov za pogajanja po XXVIII. členu.
6. Kadar se neomejena carinska koncesija zamenja s carinsko kvoto, bi morala biti vrednost predvidene kompenzacije večja od vrednosti trgovine, ki je dejansko prizadeta s spremembo koncesije. Podlaga za izračun kompenzacije bi morala biti vrednost, za katero pričakovana trgovina presega raven kvote. Razume se, da izračun za pričakovano trgovino temelji na tistem, kar je večje kot:
 - (a) povprečje letne trgovine v zadnjem reprezentativnem triletnem obdobju, povečano za povprečno letno stopnjo rasti uvoza v istem obdobju ali za 10 odstotkov, kar je več; ali
 - (b) trgovina v zadnjem letu, povečana za 10 odstotkov.V nobenem od teh primerov ne sme obveznost članice v zvezi s kompenzacijo presehati tiste, ki bi bila posledica popolnega umika koncesije.
7. Vsaki članici, ki ima glavni dobaviteljski interes, bodisi po prvem odstavku zgoraj ali prvem odstavku XXVIII. člena, je v zvezi s koncesijo, ki je spremenjena ali umaknjena, dana prednostna pogajalska pravica za kompenzacijo, razen če se določene članice ne dogovorijo o drugačni obliki kompenzacije.

MARAKEŠKI PROTOKOL
k Splošnemu sporazumu o carinah in trgovini 1994

ČLANICE SE,

potem ko so opravile pogajanja v okviru GATT 1947 v skladu z Ministrsko deklaracijo o Urugvajskem krogu,

SPORAZUMEJO, KOT SLEDI:

1. Lista, priložena k temu protokolu, ki se nanaša na članico, postane lista h GATT 1994, ki se nanaša na to članico na dan, ko zanjo začne veljati Sporazum o WTO. Za vsako listo, dano v skladu z ministrsko odločitvijo o ukrepih v korist najmanj razvitih držav, se šteje, da je priložena k temu protokolu.
2. Znižanja carinskih stopenj, s katerimi se strinja vsaka članica, se izvajajo v petih enakih obrokih, razen če je v listi članice drugače določeno. Prvo tako znižanje začne veljati na dan začetka veljavnosti Sporazuma o WTO, vsako naslednje znižanje pa začne veljati 1. januarja vsako naslednje leto, zadnje znižanje pa začne veljati najkasneje štiri leta od dneva začetka veljavnosti Sporazuma o WTO, razen če je v listi članice drugače določeno. Če ni drugače določeno v njeni listi, članica, ki sprejme Sporazum o WTO po njegovem začetku veljavnosti, na dan, ko Sporazum začne veljati zanjo, uveljavi vse obroke znižanj, ki so že bili izvedeni, skupaj z znižanji, ki bi jih morala po prejšnjem stavku izvesti 1. januarja naslednje leto, in izvaja vsa nadaljnja znižanja po časovnem razporedu, določenem v prejšnjem stavku. Znižana stopnja v vsaki fazi se zaokrožuje na prvo decimalno mesto. Za kmetijske proizvode, kot so določeni v členu 2 Sporazuma o kmetijstvu, se stopnjevanje znižanj uveljavlja, kot je določeno v ustreznih delih list.
3. Izpolnjevanje koncesij in obvez, ki so vsebovane v listah, priloženih k temu protokolu, članice na zahtevo mnogostransko proučijo. To ne posega v pravice in obveznosti članic na podlagi sporazumov v Aneksu 1 A Sporazuma o WTO.
4. Ko lista, priložena k temu protokolu, ki se nanaša na članico, postane lista GATT 1994 v skladu z določbami odstavka 1, taka članica lahko kadarkoli pridrži ali umakne v celoti ali deloma koncesijo v tej listi glede kateregakoli proizvoda, katerega glavni dobavitelj je neka druga udeleženka Urugvajskega kroga, katere lista še ni postala lista GATT 1994. Vendar pa se tak ukrep lahko sprejme samo potem, ko je bilo pisno sporočilo o pridržani ali umaknjeni koncesiji predloženo Svetu za trgovino z blagom in potem ko so bila na zahtevo opravljena posvetovanja z vsako članico, katere ustrezna lista je postala lista GATT 1994 in ima bistven interes za določeni proizvod. Vsaka tako pridržana ali umaknjena koncesija se uporablja od dneva, ko lista članice, ki ima glavni dobaviljski interes, postane lista GATT 1994.
5. (a) Datum, ki se uporablja v zvezi z vsakim proizvodom, na katerega se nanaša koncesija, ki je določena v listi koncesij, priloženi k temu protokolu, je datum tega protokola brez poseganja v določbe odstavka 2 člena 4 Sporazuma o kmetijstvu za namen sklicevanja na datum tistega sporazuma v odstavku 1:(b) in 1(c) člena II GATT 1994.

(b) Za namen sklicevanja na datum tistega sporazuma odstavku 6(a) člena II GATT 1994 je datum tega protokola veljavni datum, ki se nanaša na listo koncesij, priloženo k temu protokolu.

6. V primerih spremembe ali umika koncesij, ki se nanašajo na necarinske ukrepe, kot so vsebovani v delu III list, se uporabljajo določbe člena XXVIII GATT 1994 in Postopki za pogajanja po členu XXVIII, sprejeti 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28). To ne posega v pravice in obveznosti članic na podlagi GATT 1994.
7. V vsakem primeru, ko je lista, priložena k temu protokolu, za neki proizvod manj ugodna, kot je bilo za ta proizvod predvideno v listah GATT 1947 pred začetkom veljavnosti Sporazuma o WTO, se šteje, da je članica, na katero se lista nanaša, ustrezno ravnala, kot bi bilo sicer potrebno po ustreznih določbah člena XXVIII GATT 1947 ali 1994. Določbe tega odstavka veljajo le za Egipt, Peru, Južno Afriko in Urugvaj.
8. Liste, ki so tu priložene, so verodostojne v angleškem, francoskem ali španskem jeziku, kakor je določeno v vsaki listi.
9. Ta protokol ima datum 15. april 1994.

[Dogovorjene liste udeleženk se priložijo Marakeškemu protokolu v pogodbenem izvodu Sporazuma o WTO.]
